

Een Wonder van Imām ‘Alī (a) voor een Arme Kenniszoeker

*‘Alawī vrijgevigheid als levende karāma — hoe een behoeftige
ṭālib al-‘ilm door de blik van Abū Turāb werd verheven*

BAQIYYAT
ALLĀH
INSTITUUT

Sji'itisch Kenniscentrum • Vertaling & Publicatie

Baqiyyat Allāh Instituut
januari 2026

Inleiding

Amir al-Mu'minin Imam Ali (as) – de neef en schoonzoon van de heilige Profeet (s) – staat in de islamitische traditie bekend om zijn uitzonderlijke eigenschappen van wijsheid, nederigheid en vrijgevigheid. Vele verhalen en **karamāt** (miraculeuze daden) worden aan hem toegeschreven. In dit artikel bespreken we een beroemd wonderbaarlijk verhaal waarin Imam Ali (as) een arme **ṭālib al-‘ilm** (zoeker van kennis) met grote vrijgevigheid te hulp komt. Centraal hierin staat een beroemd Perzisch vers dat de spirituele kracht van Imam Ali's genade prachtig illustreert.

De Wonderbaarlijke Vrijgevigheid jegens een Zoeker van Kennis

Het verhaal speelt zich af in **Najaf**, Irak, bij het heiligdom van Imam Ali (as). Een arme student in de islamitische seminarie van Najaf verkeerde in ondraaglijke armoede en zag geen uitweg meer[1]. Wanhopig wendde hij zich tot Imam Ali bij diens schrijn en klaagde: *“Waarom zijn er in uw mausoleum zulke kostbare luchters en lampen, terwijl ikzelf in extreme moeilijkheden verkeer om rond te komen?”*[1]. Het was een moedige maar noodlottige vraag, ingegeven door zijn benarde situatie.

Die nacht zag de student Imam Ali (as) in een droom. De Imam glimlachte en sprak tot hem: *“Als je in Najaf dicht bij mij wilt blijven, dan zul je hier moeten leven met enkel brood, yoghurt en een eenvoudige mat – het sobere leven van een student. Maar als je materiële welvaart zoekt, moet je naar Haiderabad Deccan in India gaan, naar het huis van een zekere edelman. Wanneer je daar aanklopt en de eigenaar doet open, zeg dan tegen hem: «be āsemān ravad o kār-e āftāb konad».*”[2]. Dit laatste was een raadselachtige dichtregel in het Perzisch die de Imam hem meegaf.

Aanvankelijk aarzelde de student – waarom zou de Imam hem naar een ver vreemd land sturen terwijl hij in Najaf honger leed? Hij ging opnieuw klagen bij het heiligdom, maar de volgende nacht verscheen Imam Ali opnieuw in zijn droom met dezelfde boodschap en een duidelijke keuze: *verdragen in armoede bij ons, of ga naar India voor een beter leven*[3]. De student besloot het advies op te volgen. Hij verkocht zijn schaarse boeken en bezittingen; weldoeners hielpen hem zodat hij de reis kon maken[4]. Na een lange reis bereikte hij Haiderabad in India en zocht het huis op van de betreffende edelman – een lokale **raja** (vorst). De inwoners stonden versteld dat een arme buitenlandse student naar de audiëntie van zo'n rijke man durfde te gaan[4].

Bij aankomst bij de poort van de raja's paleis klopte hij aan. Zodra de deur werd geopend en de raja hem tegemoet kwam, sprak de student onmiddellijk de door Imam Ali geleerde woorden uit: *“be āsemān ravad o kār-e āftāb konad”*[5]. Op hetzelfde moment keek de raja verrast op en riep zijn bedienden: hij beval hun de jonge student met alle egards binnen te leiden, hem uitgebreid te laten rusten en verzorgen, en hem in kostbare kleren te steken[6]. De onbekende gast werd onthaald alsof hij een eregast was.

De volgende dag merkte de student dat het paleis feestelijk was versierd en prominente gasten – notabelen, kooplieden en geleerden – zich verzamelden in de grote zaal[7]. Hij

informeerde wat er gaande was en kreeg te horen dat de raja die dag de huwelijksceremonie van zijn dochter zou houden[8]. Toen de gasten zaten, trad de raja binnen. Iedereen stond eerbiedig op terwijl hij plaatsnam. Vervolgens richtte de raja zich tot de aanwezigen en kondigde iets verbluffends aan: *“Beste aanwezigen, ik heb zojuist de helft van mijn hele bezit – contant geld, landerijen, huizen, boomgaarden, vee en kostbaarheden – geschonken aan deze student die zojuist uit het eerbiedwaardige Najaf bij mij is aangekomen. Jullie weten dat ik slechts twee dochters heb; ik zal nu ook mijn mooiste dochter aan hem uithuwelijken. Voer direct het huwelijk met hem uit.”*[9].

Terwijl de huwelijksformules werden uitgesproken, stond de student versteld van wat hem overkwam. Na afloop vroeg hij de raja vol verbazing: *“Hoe is dit in hemelsnaam tot stand gekomen? Wat is de betekenis van dit alles?”* De raja verklaarde: *“Enkele jaren geleden wilde ik een gedicht schrijven ter ere van Imam Ali (as). Ik componeerde één regel, maar slaagde er niet in een tweede versregel te vinden die even goed was. Ik ben toen naar de Perzische dichters van India gegaan, maar hun aangedragen tweede regels voldeden niet. Toen wendde ik mij tot dichters in Iran, maar ook hun voorstellen grepen me niet aan. Ik dacht bij mezelf dat mijn vers waarschijnlijk nog niet door Mawla Ali’s ‘kīmiyā-blik’ was aanvaard – alsof er geen zegen op rustte. Daarom heb ik een gelofte gedaan: als er ooit iemand verschijnt die mijn vers op bevredigende wijze kan afmaken, zal ik de helft van mijn rijkdom aan hem schenken en mijn mooiste dochter met hem laten trouwen*[10].”

De raja vervolgde: *“Jij bent gekomen en hebt de tweede versregel gezegd. Ik zag direct dat jouw regel in alle opzichten correct, volledig en perfect aansloot bij mijn eerste regel. Het is precies wat ik zocht.”* De stomverbaasde student vroeg: *“Wat was uw eerste versregel dan?”* De raja antwoordde: *“Mijn regel luidde: be zarra gar nazar-e lutf Bū Turāb konad – Als Bū Turāb met een genadige blik naar een stofdeeltje kijkt.”* Hierop zei de student eerlijk: *“De tweede regel kwam niet van mijzelf; het was de gunst van Amir al-Mu’minin Ali (as) zelf.”*[11]. Bij het horen hiervan wierp de raja zich dankbaar in een prosterneerd gebed. Daarna reciteerde hij het volledige distichon luid voor alle aanwezigen:

به ذره گر نظر لطف بو تراب کند / به آسمان رود و کار آفتاب کند[12]

Vrij vertaald betekent dit: *“Wanneer Bū Turāb met een genadevolle blik een stofdeeltje aankijkt, stijgt het op tot aan de hemel en gaat het de taak van de zon verrichten.”* Met andere woorden: als Imam Ali, die de bijnaam **Bū Turāb** draagt, zijn welwillende aandacht richt op iets kleins en nederigs (een stofdeeltje), dan zal dat opbloeien tot iets groots en stralends (zoals de zon). In het verhaal werd de arme student beschouwd als zo’n stofdeeltje – arm en onbeduidend – dat door Imam Ali’s spirituele interventie werd verheven tot een positie van grote voorspoed en eer (als helder schijnende zon). De raja kwam zijn gelofte na: hij verdeelde zijn fortuin met de student en maakte hem tot zijn schoonzoon[13][14]. Zo transformeerde de *nazar-e lutf* (genadige blik) van Imam Ali de lotgevallen van een behoeftige zoeker van kennis volledig.

Betekenis van het Perzische Vers

Het hierboven aangehaalde Perzische vers is in religieuze kringen beroemd geworden vanwege zijn diepe symboliek. De eerste regel **“be zarra gar nazar-e lutf Bū Turāb konad”** (*Als Bū Turāb met genade op een stofdeeltje neerkijkt*) benadrukt de rol van **Bū Turāb** – een bijnaam van Imam Ali (as) – als iemand wiens *nazar* (blik) zegen brengt. De tweede regel **“be āsemān ravad o kār-e āftāb konad”** (*het [stofdeeltje] zal naar de hemel opstijgen en het werk van de zon doen*) beschrijft op poëtische wijze het resultaat van die zegenrijke blik[12].

De **zon** staat symbool voor het hoogste licht, warmte en levenbrengende kracht. Een nietig stofdeeltje dat normaal onopgemerkt op de aarde ligt, zou nooit de rol van de zon kunnen vervullen – tenzij er een wonder gebeurt. Dat wonder is precies wat de *lutf* (genade) van Imam Ali bewerkstelligt: hij kan, met Gods toestemming, het ogenschijnlijk onbetekenende verheffen tot iets schitterends en levenschenkends. Spiritueel gezien verwijst dit naar de transformatie van mensen. Imam Ali's volgelingen geloven dat zijn leiding en tussenkomst iemand die verdwaald of vergeten is, kan veranderen in een bron van licht en leiding voor anderen.

In het vertelde verhaal had de raja treffend gesproken over *“de kīmiyā-werkende blik van Mawla Ali”*. **Kīmiyā** betekent alchemie – de legendarische kunst om onedel metaal in goud te veranderen. De *nazar* van Imam Ali wordt dus vergeleken met een alchemistische blik: één genadevolle oogopslag van Imam Ali is als een elixer die armoede in rijkdom, vernedering in waardigheid, of stof in zonlicht kan veranderen[15][16]. Zo'n voorbeeld van spirituele alchemie zagen we in de metamorfose van de arme student. Het vers herinnert gelovigen eraan hoe krachtig de **baraka** (zegen) van heilige Imams kan zijn. Het nodigt ook uit tot een grotere besef: *“Als de kīmiyā-blik van de Mawla (Imam Ali) al een behoeftige zo tot rijkdom en glorie kan brengen, wat zal dan de blik van de Ware (God) teweegbrengen voor Zijn dienaar?”*[16]. Met andere woorden, de genade die via Imam Ali manifesteert, is een spiegel van de ultieme genade van God zelf.

De Titel “**Bū Turāb**” en haar Spirituele Symboliek

In het vers wordt Imam Ali aangeduid als **Bū Turāb** (ook geschreven als Abu Turab), wat letterlijk *“Vader van het Stof”* betekent[17]. Deze ogenschijnlijk eigenaardige eretitel draagt een diepere betekenis en wordt van oudsher op twee manieren verklaard.

Volgens overleveringen kreeg Imam Ali deze bijnaam direct van de heilige profeet Mohammed (s). In een bekende hadith wordt verteld dat de Profeet Imam Ali eens zag rusten terwijl hij bedekt was met zand en stof. De Profeet tikte hem vriendelijk aan en zei lachend: *“Sta op, o Abu Turab (vader van het stof)!”* Imam Ali zou deze bijnaam vanaf dat moment als een van zijn geliefdste titels zijn gaan koesteren[18][19]. Het woord *“vader”* in Arabische bijnamen duidt op een bijzondere eigenschap of band. In dit geval wijst **“vader van het stof”** op Imam Ali's **nederigheid** en verbondenheid met de aarde. Hij voelde zich niet verheven boven het stof, maar omhelsde juist de eenvoud. Dat Imam Ali deze bijnaam

zeer waardeerde, laat zien hoe hij bescheidenheid beschouwde als een deugd. Zelfs toen later vijandige heersers het woord “*Abu Turab*” als scheldnaam gebruikten, werd herinnerd dat “*de Profeet hem zo genoemd heeft – en bij God, Abu Turab was Ali’s mooiste titel*”[19].

Er is ook een diepere interpretatie van *Abu Turab*. Sommige islamitische geleerden (zoals Ibn ‘Abbas) legden uit dat de Profeet Imam Ali “*vader van het stof*” noemde omdat **Imam Ali de eigenaar en behoeder van de aarde** is[20]. Zijn aanwezigheid is als Gods vertegenwoordiger die stabiliteit aan de wereld geeft, en om die reden zou de aarde blijven bestaan. Er wordt zelfs verwezen naar een vers in de Koran (Soera 78:40) waar op de Dag des Oordeels ongelovigen zullen uitroepen: “*Had ik maar stof kunnen zijn!*” – wat door sommigen wordt uitgelegd als: *hadden we maar tot de ‘stoffigen’ behoord, namelijk de volgelingen van de Vader van het Stof (Imam Ali)*[21]. Of men deze interpretatie letterlijk neemt of symbolisch, duidelijk is dat *Bū Turāb* meer betekent dan alleen *stoffig zijn*. Het duidt op een unieke band tussen Imam Ali en de aarde/het stof: hij is de meester van het nederige element waaruit ieder mens geschapen is. In sommige overleveringen wordt zelfs gezegd dat na het incident waarbij de Profeet hem *Abu Turab* noemde, Imam Ali een bijzondere gave kreeg: de aarde (stof) zou hem de kennis van verleden en toekomst influisteren tot aan de Dag der Opstanding[18]. Dit onderstreept Imam Ali’s kosmische rol in de schepping vanuit sjiiitisch perspectief.

Voor het algemeen publiek volstaat het om te weten dat *Bū Turāb* een liefdevolle bijnaam is die Imam Ali’s karakter samenvat: zijn **nederigheid** (leven in eenvoud, dicht bij de grond) én zijn **spirituele grootheid** (als pijler die de wereld draagt). Het feit dat Imam Ali in het gedicht niet met een koninklijke titel wordt aangesproken, maar juist met *Vader van het Stof*, is veelzeggend. Het laat zien dat zijn **grootheid zich juist uit in nederigheid** – en dat uit die nederige positie een enorme kracht schuilt die in staat is tot wonderen.

Grootheid, Nederigheid en Kracht van Imam Ali (as)

De besproken karama legt drie kernkwaliteiten van Imam Ali bloot – zijn verheven status, zijn bescheidenheid en zijn vermogen tot wonderbaarlijke invloed. We zetten deze aspecten op een rij:

- **Spirituele Grootheid:** Imam Ali (as) wordt door miljoenen moslims beschouwd als een onfeilbare Imam met een zeer hoge rang. Dit verhaal laat zien dat hij zelfs na zijn aardse leven als beschermheer kan optreden voor zijn volgelingen. Zijn “alchemistische” genadeblik wist op bovennatuurlijke wijze het lot van een arme student te veranderen[15]. Het Perzische vers vergelijkt Imam Ali’s genade met de zon en suggereert dat zijn spirituele status zo groot is, dat één blik van hem iemands duisternis in licht kan veranderen. Dat een stofdeeltje door Imam Ali’s aandacht tot zon kan worden, illustreert zijn unieke **wilāya** (autoriteit).
- **Nederigheid:** Ondanks zijn grootsheid koesterde Imam Ali nederigheid. Zijn geliefde titel *Bū Turāb – Vader van het Stof* – toont dat hij dicht bij de gewone mensen en de grond bleef[18][19]. Imam Ali leefde zelf sober, at eenvoudig voedsel en verrichtte zware arbeid, ook toen hij kalief was. In het verhaal zei hij in de droom duidelijk:

“Wie bij mij in Najaf wil zijn, heeft genoeg aan brood en yoghurt”[2] – hiermee aangevend dat nabijheid tot hem gepaard gaat met eenvoud en tevredenheid met weinig. Zijn nederigheid maakte hem ook toegankelijk: een wanhopige student kon zelfs klagen bij zijn schrijn en werd niet afgewezen. Imam Ali’s **bescheidenheid** vergrootte juist zijn geestelijke statuur in de ogen van gelovigen.

- **Kracht en Vrijgevigheid:** Imam Ali’s kracht uitte zich niet in wereldlijke rijkdom voor zichzelf, maar in het vermogen om anderen te helpen en recht te doen. Tal van overleveringen roemen zijn vrijgevigheid; zo gaf hij eens tijdens het gebed zijn enige ring als liefdadigheid aan een bedelaar, waarop een koranvers over liefdadigheid werd neergezonden. In ons verhaal zien we een andere vorm van **vrijgevigheid**: via zijn spirituele interventie zorgde Imam Ali ervoor dat de student een groot fortuin en een gezin kreeg, alles vanuit de beloning voor een enkel vers ter ere van Imam Ali. De wijze waarop de Imam op afstand de raja en de student bij elkaar bracht, toont een **kracht** die buiten het gewone menselijke vermogen ligt – een karama geschonken door God. Zijn macht was niet die van een aardse koning, maar die van een **wilāya** (heilige beschermheerschappij) die harten en omstandigheden kan beïnvloeden door Goddelijke wil. Het verhaal benadrukt dat niemand die zich oprecht tot de deur van Imam Ali wendt, met lege handen terugkeert[22][23].

Conclusie

Deze beroemde karama van Imam Ali (as) – waarin een behoeftige student dankzij Imam Ali’s *nazar-e lutf* uit het stof wordt opgeheven – is een verhaal vol lagen van betekenis. Historische bronnen vermelden dit wonder in bijvoorbeeld het werk ‘*Ibrat Amooz*’ van Shaykh Husayn Ansarian[24]. Maar los van de historische overlevering is het vooral een spirituele les voor een algemeen publiek. Het verhaal en het Perzische vers leren ons dat ware grootheid gepaard gaat met nederigheid, en dat oprechte verbondenheid met onfeilbare Imams een transformerende uitwerking kan hebben op iemands leven. Imam Ali’s bijnaam *Bū Turāb*, *Vader van het Stof*, symboliseert dat hij zich ontfermde over de nederigen en zelf deemoedig was – maar dat zijn nederige *stof* door goddelijke gunst kon schitteren als de zon. Zo weerspiegelt dit wonder zowel de **grootheid**, de **nederigheid** als de **kracht** van Imam Ali (as): een leider der gelovigen die koninklijk is in spirituele autoriteit, nederig van hart, en genereus in het omvormen van het lot van degenen die kennis en rechtvaardigheid zoeken. Zoals het gezegde luidt, “*Als Bū Turāb een stofdeeltje ziet, wordt het zonlicht*”, waarmee men tot op de dag van vandaag de blijvende inspiratie en hoop uitdrukt die van Imam Ali’s nalatenschap uitgaat[12].

Bronnen: Historische overleveringen vastgelegd door o.a. Shaykh Husayn Ansarian[24]; riwāyāt en gedichten in het Perzisch over Imam Ali’s deugden[12]; uitspraken van de heilige Profeet Mohammed (s) over de eretitel *Abu Turab* in hadithbronnen[18][19]; en Quran-exegese gerelateerd aan de symboliek van “stof”[21]. Deze bronnen tonen in samenhang hoe één enkel wonderverhaal een wereld aan spirituele en symbolische inzichten in zich draagt.

به ذره گر نظر لطف بو تراب کند به [1] [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [10] [11] [12] [13] [14] [22] [23] [24]
آسمان رود و کار آفتاب کند

<https://heyatekhor.blogfa.com/post/1066>

بیت مشهوری که مصرع دومش را امیر المومنین(ع) فرمودند - تسنیم [15] [16]

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/05/17/1797410/%D8%A8%DB%8C%D8%AA-%D9%85%D8%B4%D9%87%D9%88%D8%B1%DB%8C-%DA%A9%D9%87-%D9%85%D8%B5%D8%B1%D8%B9-%D8%AF%D9%88%D9%85%D8%B4-%D8%B1%D8%A7-%D8%A7%D9%85%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%88%D9%85%D9%86%DB%8C%D9%86-%D8%B9-%D9%81%D8%B1%D9%85%D9%88%D8%AF%D9%86%D8%AF>

[17] [18] [19] [20] [21] Abu Turab - wikishia

https://en.wikishia.net/view/Abu_Turab